

Colin Dexter

De dochters
van Kain

Vertaald door Rika Vliek

De Fontein

Proloog

Woensdag 25 mei 1994

(I)

Natales grate numeras?

(Tel je je verjaardagen met dankbaarheid?)

(Horatius, *Brieven II*)

Van maandag tot vrijdag was er vijftig procent kans dat de postbode langskwam, voordat Julia Stevens naar school ging.

Op 25 mei bleef ze daarom om 08.15 uur even staan dralen bij de donkerblauwe voordeur van haar rijtjeshuis met twee slaapkamers in Oost-Oxford. Nog geen postbode te bekennen, maar hij zou wat later in ieder geval iets voor haar bij zich hebben.

Bij tijd en wijle vroeg ze zich af of ze toch nog wel wat liefdevolle gevoelens had voor de ex-echtgenoot van wie ze acht jaar geleden was gescheiden vanwege het veelvuldig plegen van echtbreuk. Dat had ze zich in het bijzonder afgevraagd, nu precies een jaar geleden, toen hij haar die kaart had gestuurd – een groot, smakeloos geval met rode rozen erop – waarmee ze op een trieste manier meer in haar schik was geweest dan ze had willen toegeven. Vooral die paar woorden die hij er binnenin had geschreven, hadden het hem gedaan: ‘Vergeet niet dat we ook goede tijden hebben gekend!’

Moest ze het *hem* misschien vertellen, als ze het al aan iemand vertelde? En dan was daar ook nog Brenda, lieve, dierbare, onmisbare Brenda. Er zou dus zeker één envelop op de ‘Wel-

kom'-deurmat liggen, wanneer ze die middag thuiskwam uit school. Op de leeftijd van zesenvertig jaar (vandaag) zou Julia Stevens met haar licht kastanjebruine haar als op de schilderijen van Titiaan, gelukkiger in het leven hebben gestaan (zij het maar ietsje gelukkiger) wanneer ze zichzelf had kunnen wijsmaken dat ze na bijna drieëntwintig jaar nog steeds plezier had in het door haar zelfverkozen beroep. Maar dat was niet zo, en ze wist dat ze sowieso op korte termijn het bijtje erbij neergegooid zou hebben, ook als...

Zelfs als...

Maar daar wilde ze nu niet aan denken.

Het lag niet zozeer aan de *leerlingen* – in haar geval dertien- tot achttienjarigen – ook al waren er portretten bij die een Moeder Teresa ongetwijfeld nog kwaad gekregen zouden hebben. Nee. Daar lag het niet aan. Het ging om de manier waarop de zaken in het onderwijs verliepen: leerplanontwikkeling, doelen en doelstellingen (wat voor verschil daartussen bestond, mocht Joost weten!), beoordelingscriteria, pastorale zorg, overleg met ouders, evalueren, toetsen... Mijn hemel! Wanneer was er tegenwoordig nog tijd voor *lesgeven*?

Tijdens een van de docentenvergaderingen eerder dat jaar had ze duidelijk gemaakt hoe zij erover dacht; ja, daar had ze toen de moed voor opgebracht. Maar de directeur had er weinig aandacht aan geschonken. Waarom zou hij ook? Hij was per slot van rekening juist benoemd vanwege de aanmatigende manier waarop hij zich bezighield met leerplanontwikkeling, doelen en doelstellingen, enzovoorts... Een jonge man met schitterende ideeën, wie het in de korte periode dat hij les gaf, zelfs te midden van het glorieuze gezelschap van engelen, heel wat moeite zou hebben gekost (zo ging het gerucht) om orde te houden.

Er lag een triest glimlachje op Julia's bleke gezicht, toen ze haar busabonnement uit haar handtas viste en in de rode dubbeldekker met als bestemming het centrum van Oxford stapte.

Maar één ding was toch wel prettig, en dat was dat op school niemand wist dat ze vandaag jarig was. Van de leerlingen wist in elk geval niemand ervan, daar kon ze op rekenen. Deson-

danks merkte ze dat ze onder haar hoge jukbeenderen een beetje kleurde, toen ze zich heel even voorstelde hoe gênant ze het zou vinden als een van haar klassen losbarstte in ‘Van harte gefeliciteerd, mevrouw Stevens!’ In de macht van de Almachtige had ze niet veel vertrouwen meer, maar ze merkte dat ze toch bijna zat te bidden.

Maar als ze van plan was een gebed op te zenden, dan kon ze er toch zeker met gemak een beter doel voor vinden (of moest het ‘doelwit’ zijn) dan bijvoorbeeld het afwenden van een eenparige kakofonie van 5c. En 5c was trouwens eigenlijk helemaal zo afschuwelijk nog niet, en zij, Julia Stevens, was, vreemd genoeg, een van de weinige docenten die die heterogene en ongezeglijke meute in bedwang konden houden. Nee. Als ze al ergens om ging bidden, dan was het om iets wat veel belangrijker was.

Veel belangrijker voor haar persoonlijk...

Het pakte allemaal zo uit, dat haar zorgen volkomen ongegrond bleken te zijn. Ze werd niet één keer gefeliciteerd, in de docentenkamer niet en evenmin in de zes klassen die ze die dag les gaf. Toch wist één leerling, in 5c, dat Mrs. Stevens die dag jarig was. Hij wist dat zo goed, omdat hij op dezelfde datum jarig was: op 25 mei. Was die vreemde samenloop van omstandigheden de oorzaak van al hun problemen?

Problemen? Nou, reken maar!

In de horoscoop die in de vorige *Sunday Mirror* had gestaan, had Kevin Costyn met grote belangstelling zijn persoonlijke toekomstvoorspelling doorgelezen:

TWEELINGEN

Nu de eenzame planeet over je volgende romantische sterrenkaart reist, verruil je valse hoop voor opwindende werkelijkheid. Een maximum aan mentale energie helpt je in contact te komen met een moeilijk te bereiken persoon die jou altijd al na aan het hart lag. Neem er de tijd voor.

‘Een maximum aan mentale energie’ was nooit Kevins sterkste punt geweest. Maar als zo’n enorme inspanning vereist was om bij zo iemand in de gunst te komen, nou, dan zou hij zich daar eens voor inzetten. Het zou in elk geval een verbetering inhouden, vergeleken met de ‘brute-krachten-lompheid’-benadering die hij bij een eerdere gelegenheid had aangewend – toen hij amoureuze toenadering had gezocht tot een van zijn vrouwelijke docenten.

Toen hij had geprobeerd Mrs. Julia Stevens te verkrachten.

(II)

*In het lokaal was het een chaos
toen de docent moedig binnenkwam
de herrieschoppers negeerden hem
zijn stem ging verloren in het kabaal.*

(Roger McGough, *De les*)

Op zeventienjarige leeftijd (vandaag) was Kevin Costyn de meest dominante persoonlijkheid van de vierentwintig leerlingen van beide geslachten die klas 5c vormden van de Proctor Memorial in Oost-Oxford. Hij zat een maand of veertien boven de gemiddelde leeftijd van zijn klasgenoten, omdat hij, gemeten naar ouderwetse psychometrische criteria, een intelligentiequotiënt had dat ver onder het gemiddelde van zijn jaargenoten lag.

In voorgaande jaren was in Kevins rapport aan het eind van het jaar semi-optimistisch melding gemaakt van een mogelijke kans op verbetering, mocht hij er ooit een begin mee maken zijn sluimerende hersens te activeren. Maar van werkelijkheidszin getuigende verwachtingen dat hij op school ooit nog iets zou presteren, had men al vele trimesters terug laten varen.

Ondanks – of was het vanwege? – dergelijke intellectuele tekortkomingen was Kevin een persoon die aanzienlijke dreiging en kracht uitstraalde, en als er al kans op was dat een leerling zijn leerkracht ertoe aanzette met de VUT te gaan, ontslag te nemen, of zelfs zelfmoord te plegen, dan was die leerling Kevin

Costyn. Als men deze jongeman wilde omschrijven, dan kon men slechts van hem zeggen dat hij zowel in als buiten de school onbehouwen en gewelddadig was. En gedurende de huidige zomerperiode was zijn enige belangstelling voor schoolactiviteiten gericht geweest op zijn kandidatuur voor de Britse Nationale Partij in de jaarlijkse schaduwverkiezingen van de school.

Docenten vonden het vreselijk als hij aanwezig was in het lokaal, en meenden dat ze van geluk mochten spreken wanneer hij (zogenaamd) ziek was, aan het hockeyen was, voor de rechtbank moest verschijnen, voor de zoveelste keer voor een waarschuwing op het politiebureau moest komen of een gesprek had met reclasseringsambtenaren, maatschappelijk werkers of psychiaters. Slechts zelden was zijn gedrag niet absoluut ontwrichtend, eigenlijk alleen wanneer hij zomaar ineens zo was doorgedraaid dat hij niet meer zijn gebruikelijke enthousiasme voor bepaalde vormen van ondermijning kon opbrengen.

Hij zat altijd op de voorste rij, meteen rechts van het middenpad. Hier waren drie redenen voor. De eerste was dat hij zich daar kon omdraaien om des te gemakkelijker doeltreffend de wanordelijkheden te orkestreren die hij mogelijk in gedachten had. De tweede reden was dat hij (ook al gaf hij dat nooit toe) een beetje doof was. Dat wilde overigens niet zeggen dat hij zo graag de lessen van zijn docenten wilde aanhoren, maar als hij ook maar even iets niet goed verstond, zou dat afbreuk doen aan zijn gave om gevatte antwoorden te geven. De derde reden was dat Eloise Dring, het uitdagendste meisje van het vijfde jaar, zó bijziend was, dat ze gedwongen was (aangezien ze geen bril op wilde zetten) de dagelijkse gang van zaken van dichtbij in ogenschouw te nemen. En Kevin wilde naast Eloise Dring zitten. Daar zat hij dus ook; zijn lange benen staken een heel eind onder zijn te lage tafel uit; aan zijn voeten had hij een paar afgesleten, gescheurde, haveloze puntschoenen, waarvan een vroegere minnaar van zijn moeder er twee paar achtergelaten had. De laatste was een stevige, slonzige, alleenstaande ouder die in een parkeerhaven naast de Cowley Ring Road bij toeval (voor zover zij zich kon herinneren) zwanger was geraakt van haar

enige zoon. Ze woonde nu in de rij huurhuizen van de gemeente die, bij de bepaald van enig medeleven gespeende plaatselijke bewoners, bekendstond als de Prostitutiestraat.

Kevin was een broodmagere, slungelachtige jongen met lang, donker, ongewassen haar en hier en daar een baardhaar op bovenlip en kin. Hij droeg die dag een T-shirt met opzichtige bloemen en een afgedragen spijkerbroek. Zijn weerbarstige, langschedelige hoofd zou ontworpen kunnen zijn door een aan een slechte spijsvertering lijdende El Greco, en op zijn linkeronderarm – die op deze ietwat kille dag bedekt was met de mouw van een sweatshirt dat ooit wit was geweest – zat een tatoeage. Van deze tatoeage was iedereen met een zekere status in de school op de hoogte, ook de directeur. De laatste had Costyn het vorige schooljaar zelfs op een zeldzaam moment van betrekkelijke moed bij zich op zijn kamer laten komen en bij die gelegenheid te kennen gegeven dat hij precies wenste te weten wat dat epidermale epigram te betekenen had. En Kevin had hem maar al te graag verteld hoe de bepaald ondubbelzinnige slogan: ‘Ze kunnen allemaal de pot op’ normaal gesproken door iedereen geïnterpreteerd werd, ook door iemand die het voordeel van een universitaire opleiding had.

Nou ja, zo verliep althans volgens Kevin dit gesprek.

Maar wat er ook van waar was, zijn reputatie kon nu bijna niet meer stuk. En hoe had dat ook anders gekund, met twee strafperiodes in een jeugdgevangenis achter zich? Nog twee factoren droegen er trouwens toe bij dat zijn invloed binnen de kring van zijn leeftijdgenoten, maar ook breder, in de hele school, nog beduidend toenam. In de eerste plaats lukte het hem op een eigenaardige manier om een onvolwassen, maar kennelijk onweerstaanbare seksualiteit uit te stralen die heel wat meisjes zijn magnetisch veld binnentrok. In de tweede plaats was hij een enthousiast beoefenaar van oosterse gevechtkunsten – daar deed hij al aan vanaf zijn twaalfde – en doordat hij in de leer was bij een nietige Chinees die (zo werd beweerd) er ooit in zijn eentje voor had gezorgd dat een bende straatrovers op de stoep om genade lag te kermen, kon Kevin een intimiderende figuur

lijken en was hij dat vaak ook inderdaad.

‘KC’. Dat stond met grote rode letters in de meisjestoiletten:

Kevin Costyn, Karate Champion, Koning van de Condooms of wat die initialen verder nog zouden kunnen betekenen.

Op de Proctor Memorial School hadden leerlingen van oudsher de gewoonte om op te staan wanneer een docent het lokaal binnenkwam. En die gewoonte bestond nog steeds, al gebeurde dat opstaan nu op een verachtelijke, onordelijke manier. Maar toen Mrs. Stevens op haar verjaardag het lokaal van 5c binnenliep om daar het eerste uur van die middag les te geven, volgde de hele klas Kevin Costyns voorbeeld en kwam als één man vlot overeind en het onderlinge geroezemoes hield onmiddellijk op... alsof een maestro met zijn dirigerestokje op de lessenaar had getikt.

En er heerste een grote vredigheid.

(III)

Toen ik de voetstappen van leerlingen mijn oude, krakende trap op hoorde komen, voelde ik me net een vermoeide hoer die op haar klanten wacht.

(A.L. Rowse, *Over het leven als don aan de universiteit van Oxford*)

‘Ik ben het maar,’ had hij in het verroeste, geribbelde apparaat naast de voordeur gezegd, waar je in moest spreken om toegang te verkrijgen.

Hij hoorde even een vaag gezoem, toen een klik en daarna haar stem: ‘Hij is open.’

Hij liep de drie trappen met haveloze bekleding op en dacht ondertussen alleen maar aan de jonge vrouw die op de bovenste verdieping woonde. De botstructuur van haar gezicht leek hoekig onder de bleke wangen; haar ogen hadden ooit misschien gefonkeld (wist McClure veel) als de grijsgroene ogen van Athene, maar waren nu dof – een modderige tint groen, als van het water dat door Oxford stroomt; haar ietwat holronde wipneus had wel wat weg van een skihelling voor beginners en was (naar hoe hij

ertegenaan keek) misvormd doordat elk neusgat doorboord was met een goedkoop uitziende zilveren ring. Haar lippen waren naar het aristotelische gemiddelde iets aan de dunne kant en altijd bedekt met een dikke, slordige laag feloranje – een tint die zelfs door een schoonheidsspecialiste die haar vak niet al te goed verstond, voorgoed van haar mond zou zijn verbannen, want deze vloekte verschrikkelijk met het streperige dieprood waarmee op amateuristische wijze haar vrij lange, donkerblonde haar was geverfd.

Maar wat heeft het voor zin om haar gezicht, haar haar zo gedetailleerd te beschrijven? De tweede klant van deze jonge vrouw die dag, woensdag 25 mei, had zijn gedachten bij heel andere dingen, terwijl hij een beetje buiten adem de laatste paar smalle, krakende trap treden opliep die naar de bovenste etage van het Victoriaanse pand voerden.

De jonge vrouw sloeg het groezelige bovenlaken op het smalle bed terug, schopte een onderbroek achter de haveloze bank, schonk twee glazen rode wijn in (2 pond 99 van Oddbins) en zat op het bed de laatste hap van een Mars door te slikken, toen zacht de eerste tik op de deur weerklonk.

Ze had een verkreukelde, lindedgroene blouse aan, die van voren helemaal dicht was geknoopt, zwarte nylonkousen waarvan de bovenkant maar tot halverwege de dijen reikte en die werden opgehouden door een witte jarretelgordel; en rode schoenen met hoge hakken. Verder niets. Zo wilde hij het graag hebben en zo was ze dus gekleed. Bedelaars hebben volgens het spreekwoord niet zoveel te kiezen en bedelaarster was ze (noodgedwongen) geworden, gebukt als ze ging onder drie verantwoordelijkheden: 'negatief actief vermogen na aftrek van hypotheek' op haar eenkamerappartement dat ze vijf jaar terug had gekocht toen de prijzen van onroerend goed huizenhoog waren; (onvrijwillige) werkloosheid doordat ze overbodig was geworden op het verkoopkantoor van een plaatselijk installatiebedrijf, en een gestaag toenemende consumptie van alcohol. Dat waren de redenen dat ze al gauw was begonnen aan een... nou ja, feitelijk wel een nieuwe 'baan'.

Het zou te veel gezegd zijn om te beweren dat ze enige mate

ervoer van wat haar voormalige werkgever ‘werkbevrediging’ noemde, tijdens haar nieuwe bezigheden. Daar stond tegenover dat het absoluut het makkelijkste werk was dat ze ooit had gedaan en dat ze er ook verreweg het best voor werd betaald. Daar kwam bij (naar ze wist) dat ze er heel goed in was. Maar ze zou ermee stoppen, zodra ze haar schulden grotendeels vereffend had. Dat besluit stond voor haar vast. Het kon wat haar betrof niet snel genoeg zover zijn.

Het enige waar ze af en toe over inzat, was dat de kans bestond dat haar moeder erachter kwam dat ze in haar onderhoud voorzag door voor goedkope hoer te spelen. Nou, nee, dat was niet waar. Door voor dure hoer te spelen, zoals de klant die nu naar haar op weg was weldra voor de zoveelste keer zou merken. Ja, behoorlijk duur, maar dat nam niet weg dat zij zich heel goedkoop bleef voelen.

Toen er voor de tweede keer werd aangeklopt, stond ze op van het bed, trok haar linker nylon recht en opende de deur. En opende slechts een paar minuten later ook haar benen, terwijl ze op haar rug op de beperkte breedte van het bed lag en haar met mascara bewerkte ogen gericht hield op een verkleurde vochtplek bijna recht boven haar hoofd.

Ook bijna recht boven zijn hoofd.

Het was eigenlijk allemaal heel simpel. Het probleem was dat het nooit bevrediging had geschonken, omdat ze zich zelden meer dan je minimaal verwachten kon lichamenlijk tot een van haar klanten aangetrokken had gevoeld. Vreemd genoeg wenste ze dat ze het wel zo kon ervaren. Maar nee. Dat was tot nog toe niet het geval geweest. Ja, af en toe was er wel sprake van een soort onberekenbare genegenheid. En op deze man was ze feitelijk meer gesteld dan op alle anderen. Ze had zichzelf zelfs een keer versted doen staan, door zich af te vragen of het haar zou lukken een plichtmatige traan tevoorschijn te toveren, wanneer hij overleed – tja, hij was per slot van rekening toch al zevenenzestig. Die keer was het niet bij haar opgekomen dat je ook nog op andere manieren van dit aardse leven kunt scheiden; was niet de gedachte opgekomen dat haar klant van dat moment,

Dr. Felix McClure, voormalig docent oude geschiedenis aan het Wolsey College, Oxford, bijvoorbeeld al vrij kort daarop vermoord zou kunnen worden.

(IV)

Een hoogst geologische zelfgebakken taart.

(Charles Dickens, *Martin Chuzzlewit*)

Naar het zich liet aanzien, lag slechts één poststuk op Julia Stevens te wachten toen ze diezelfde dag kort na 17.00 uur weer thuiskwam: een bruine envelop (met een gasrekening erin) die rechtop tegen de staande schemerlamp in haar halletje was neergezet.

De witte, niet-dichtgeplakte envelop lag op de tafel in de zitkamer en ernaast stond een geglaceerde taart, versierd met het opschrift: ‘Gefeliciteerd, Mrs. Stevens’ in paars op een witte achtergrond en met kunstig gerangschikte paarse en groene bloemen van suikerglazuur, waarvan de ingewikkelde, zorgvuldig vervaardigde blaadjes duidelijk het werk waren van iemand die daarin zeer bedreven was.

Hoewel Brenda Brooks intussen al bijna vier jaar Julia’s huishoudelijke hulp was, had ze haar werkgeefster nog nooit anders genoemd dan ‘Mrs. Stevens’, en aldus richtte ze zich nu ook weer tot haar, net als op de taart, in de brief die opgevouwen in de verjaardagskaart (een uitgave van de kinderbescherming) zat.

Beste Mrs. S,

Even een kort briefje om u een heel fijne verjaardag te wensen & ik hoop dat u zult genieten van uw verrassing. Kijk er maar niet al te goed naar, want ik had een ‘ongelukje’ & de glacering is niet helemaal zoals die zou moeten zijn. Toen ik de bloemen klaar had & die lagen te drogen viel er een kom uit de kast die ze allemaal plette. Ik zei ‘wat vervelend nou’ of zoiets en moest daarna weer opnieuw beginnen. Maakt niet uit – het is me uiteindelijk toch allemaal gelukt.

Wat dat ‘ongelukje’ van mij betreft: ik zal u vertellen wat er feitelijk is gebeurd. Mijn man besloot een paar weken geleden ruzie te zoeken & mijn huisarts denkt dat hij best eens een botje in mijn hand gebroken zou kunnen hebben & daardoor kan ik dus niet zo goed in de spuit knijpen. Het was de bedoeling dat ik volgende week aan nog een glaceercursus begon, maar hij heeft ervoor gezorgd dat ik nu £ 38 uitspaar!

Een fijne dag & ik zie u morgenochtend weer – daar verheug ik me op.

Liefs & beste wensen van
Brenda (Brooks)

Nadat ze de brief nogmaals had gelezen, keek Julia met genegenheid opnieuw op de taart neer en was opeens heel ontroerd – en heel kwaad. Brenda (wist ze) had enorm genoten van de cursussen taart versieren op de huishoudschool en was zo bedreven geworden in de glaceerkunst, dat ze er trots op kon zijn. Ja, oké, de verwonding was niet echt van kosmische proporties, besefte Julia, maar binnen de kleine wereld waarin het hele gebeuren had plaatsgevonden, was het wel een verschrikkelijk triest voorval. Julia keek nogmaals naar de taart en snapte nu wat Brenda had bedoeld. Bij nadere beschouwing was het ‘Mrs.’ feitelijk wel een beetje slordig, en de lussen van de G en de f van ‘Gefeliciteerd’ waren een beetje bibberig – echt helemaal uitgeschoten eigenlijk – alsof ze met trillende vingers waren aangebracht. ‘Het ontbrak haar aan de vaardigheid die ze anders altijd tentoonspreidt,’ was het koele oordeel van Julia de Pedagoge. Maar een warmer, diepergaand gevoel zette haar ertoe aan onmiddellijk in actie te komen.

Ze haalde uit de keuken haar breedste, scherpste mes en sneed zo’n flink stuk uit de taart, dat de niet goed uitgevallen ‘Mrs.’ daar grotendeels op zat en at dat stuk meteen helemaal op. De taart van biscuitdeeg bestond uit vier lagen met daartussen slagroom en aardbeienjam, en de glacering was van citroenboter. Uitgesproken verrukkelijk was-ie, en ze merkte dat ze wenste dat ze hem met iemand kon delen.

Tien minuten later ging de telefoon.

‘Ik heb er op school niks ofer gezegd, Miss, maar ik wil u toch een fijne ferjaardag wensen.’

‘Waar bel je vandaan, Kevin?’

‘Uit de cel een eindje ferder in de straat – flakbij het bushokje.’

‘Heb je zin om een stuk verjaarstaart bij me te komen eten? Ik bedoel maar, jij bent vandaag toch ook jarig, hè?’

‘Ik flieg al, Miss!’

De verbinding werd verbroken. In gedachten verzonken en met een glimlachje rond haar volle lippen liep Julia terug naar de zitkamer, waar ze met hetzelfde mes nog twee punten uit de taart sneed, en bij de tweede punt sneed ze de duidelijk misvormde lus van de G middendoor – met het breedste, scherpste mes van heel haar keukenarsenaal.

(V)

Twee weken lang zat Lumberjack Hafey, een leraar in Mandan, gebogen over een moeilijk kruiswoordraadsel en veranderde in een woeste maniak toen het hem niet lukte het laatste woord in te vullen. Toen men hem vond, zat hij in de alkoof van de oude boerderij zich de haren uit het hoofd te trekken en onbegrijpelijke dingen te krijsen.

(Illinois Chronicle, 3 oktober 1993)

Op een veel vroeger tijdstip had brigadier Lewis die dag zijn chef aangetroffen in de zwartleren stoel, waarin hij helemaal voorovergebogen triest zijn hoofd zat te schudden boven het kruiswoordraadsel in *The Times*.

‘Hebt u hem nog niet af, sir?’

Met slecht verholde hooghartigheid keek Morse even op. ‘Zoals je ongetwijfeld is opgevallen, Lewis, moet er nog maar één woord van de puzzel worden ingevuld. Met de rest was ik in precies zes minuten klaar. En, weet je, als jij niet op z’n ongelegen moment was komen binnenvallen...’

‘Neem me niet kwalijk!’

Morse schudde langzaam zijn hoofd. ‘Nee. Ik zat hier al tien minuten naar dat rotting te staren.’

‘Kan ik u bijstaan?’

‘Uiterst onwaarschijnlijk.’

‘Wilt u niet de proef op de som nemen?’

Met tegenzin overhandigde Morse het kruiswoordraadsel en Lewis dacht na over de aanwijzing die problemen gaf: Stoot in de broek? (9). Van de negen letters stonden er al drie: -A--L-C--. Even later gaf Lewis het kruiswoordraadsel over het bureau heen terug. Hij had erg, heel erg zijn best gedaan om een intelligent voorstel te doen; om een paar punten te verdienen. Maar er was hem niets te binnen geschoten.

‘Als u er niets op tegen hebt, sir, wil ik vanmorgen graag een tijdje doorbrengen op het bureau van St Aldate’s – om te zien of we iets kunnen vinden waardoor we al die nachtelijke inbraken in Noord-Oxford met elkaar in verband kunnen brengen.’

‘Mij best. En succes ermee. Maar geef ze niet *mijn* adres, wil je?’

Toen Lewis weg was, staarde Morse opnieuw naar het kruiswoordraadsel. Het overkwam hem maar zelden dat hij een puzzel niet kon afmaken, en meestal lukte het hem ook nog binnen redelijk korte tijd. Hij had er alleen maar een groot glas Schotse whisky bij nodig... en het antwoord (wist hij) schoot hem zomaar te binnen. Maar het was nog maar 08.35 uur en... Opeens wist hij het. Schotse whisky!

Snel vulde hij de zes resterende blanco hokjes in en glimlachte er gelukkig bij. Jammer dat Lewis er niet bij was om deze *coup de grâce* te bewonderen.

Maar Lewis was er niet bij.

Lewis kwam maanden later pas het antwoord te weten – en dan ook nog puur bij toeval – op die aanwijzing van het kruiswoordraadsel in *The Times* van 25 mei 1994, een dag (naar achteraf bezien wellicht zou blijken) waarop veel stond te gebeuren dat voorbestemd was belangrijke gevolgen te hebben.

Deel een

I

Pensioen: over het algemeen worden hieronder gelden verstaan die node worden uitgekeerd aan huurlingen op leeftijd nadat zij zich hun hele leven af en toe aan hun taak hebben gewijd.

(Small's Uitgebreide Engelse Woordenboek, 12de editie)

Op woensdag 31 augustus 1994 was inspecteur Morse na de middag net achter zijn bureau in het hoofdbureau van politie van Thames Valley in Kidlington, Oxon gaan zitten, toen de telefoon ging.

‘Morse? Ben jij dat? Ik meende dat je intussen waarschijnlijk al in de pub zou zitten.’

Morse ging niet in op deze sarcastische opmerking, maar verzekerde hoofdinspecteur Strange – hij had de stem herkend – dat deze inderdaad hem aan de lijn had.

‘Twee dingen, Morse – maar ik kom wel naar je toe.’

‘Hebt u niet liever dat ik...?’

‘Ik heb behoefte aan lichaamsbeweging – zegt mijn vrouw.’

‘Niet alleen uw vrouw,’ mompelde Morse, terwijl hij neerlegde en nu de warwinkel van paperassen op het gedeelte van zijn bureau recht voor zich begon op te ruimen.

Strange kwam vijf minuten later binnen sjokken en plofte neer op de stoel tegenover het bureau.

‘Misschien moet je dat naambordje wel laten veranderen.’ Strange en Morse waren nooit echt met elkaar bevriend, maar evenmin ooit echt elkaars vijand geweest, en gekscherend geplaagd was aan de orde van de dag geweest na de aanbeveling in het Sheehy-rapport, zes maanden terug, dat de inspecteurs in rang dienden te worden teruggezet. *Wederzijds* geplaagd, aangezien de kans groot was dat ook hoofdinspecteurs één sport lager op de ladder kwamen te staan.

Een knorrige Strange zat daar nu methodisch uit te hijgen en langzaam zijn hoofd te schudden. ‘Het is te vergelijken met je strepen kwijtraken in het leger, vind je niet?’ ‘t Is...’ ‘t Is...’

‘Kleinerend,’ opperde Morse.

Strange keek opeens op. ‘Vernederend – dat wilde ik zeggen. Veel beter woord, hè? Probeer dus maar niet mij mijn moedertaal bij te brengen.’

Dat was geen onredelijke opmerking, meende Morse, en hij herinnerde zichzelf eraan (zoals hij al vele malen eerder had gedaan) dat hij en zijn collega-politiemannen de formidabele hoofdinspecteur Strange niet moesten onderschatten.

‘Waar kan ik u mee van dienst zijn, sir? U had het over twee dingen.’

‘Ah! Eh, ja. Over dat ene hebben we het net al gehad, niet? En volgend jaar stop ik ermee, weet je, maar dat heb je zeker al gehoord?’

Morse knikte behoedzaam.

‘Tja, zo gaat dat. Over mijn jaargeld, eh, daar gaan nu mijn gedachten over.’

‘Het zal niet van invloed zijn op het jaargeld.’

‘Denk jij van niet?’

‘Nee, daar ben ik zeker van. Zolang je alle papieren maar goed hebt ingevuld. Dat is de reden dat ze al die formulieren rondsturen...’

‘Hoe weet jij dat?’ Strange keek opeens weer op en richtte zijn blik strak op Morse, die nu op zijn beurt aarzelde.

‘Ik... eh... Ik denk er zelf ook over om ermee te stoppen, sir.’

‘Doe niet zo verrekte stom, man! Ze kunnen het zich hier niet veroorloven zowel mij als jou kwijt te raken.’

‘Ik zal toch nog maar een paar jaar doorgaan, wat er ook gebeurt.’

‘En... En wil je zeggen dat je de formulieren al in huis hebt?’ Morse knikte.

‘En... En die heb je ook echt al ingevuld?’ Dat kon Strange zo te horen niet geloven.

‘Nee, nog niet. Van formulieren krijg ik altijd verschrikkelijke

hoofdpijn. Ik heb een fobie voor het invullen van formulieren.’ Morse had niets kunnen zeggen wat Strange meer aanstond en diens vollemaansgezicht straalde er bepaald van. ‘Weet je dat ik precies hetzelfde tegen mijn vrouw heb gezegd – over hoofdpijn en zo?’

‘Waarom helpt *zij* u er niet bij?’

‘Ze zegt dat zij er ook hoofdpijn van krijgt.’

De twee mannen grinnikten gemoedelijk.

‘Wilt u dat ik u erbij help?’ vroeg Morse voorzichtig.

‘Zou je dat willen doen? Zou een hele opluchting voor me zijn, laat me je dat wel vertellen. We zouden volgende week samen een pilsje kunnen gaan pakken, hè? En als ik dan eens een doosje aspirine ga kopen...’

‘Maak er *twee* pilsjes van.’

‘Dan maak ik er ook twee doosjes van.’

‘Afgesproken, sir.’

‘Mooi. Dat is dan geregeld.’

Strange zweeg een poosje, alsof hij iets heel belangrijks zat te overwegen. Toen zei hij: ‘Laten we dan nu dat andere bespreken waar ik het over wilde hebben – iets veel belangrijkers.’

Morse trok zijn wenkbrauwen op. ‘Iets veel belangrijkers dan pensioengelden?’

‘Nou, het is misschien toch wel ietsje belangrijker.’

‘Een moordzaak?’

‘Een moordzaak.’

‘Toch geen *andere*?’

‘Nee, dezelfde. Die moord bij jou in de buurt. Op McClure.’

‘Daar is Phillotson mee bezig.’

‘Daar is Phillotson niet meer mee bezig.’

‘Maar...’

‘Zijn vrouw is ziek. Ernstig ziek. Ik wil dat jij die zaak van hem overneemt.’

‘Maar...’

‘Jij hebt geen vrouw die ziek is, snap je, of wel soms? Jij hebt niet eens een vrouw.’

‘Nee,’ antwoordde Morse rustig. Daar kon hij niets tegen inbrengen.

‘Wil je die zaak overnemen?’

‘Is Lewis...?’

‘Die heb ik daarnet even in de kantine gesproken. Zodra hij zijn patat met eieren op heeft...’

‘O.’

Strange kwam met zijn grote lijf moeizaam uit de stoel over-eind.

‘Ik heb trouwens zo’n vervelend voorgevoel dat Phillotson er toch niet zo heel ver mee gekomen zou zijn.’

‘Een *vervelend voorgevoel*?’

‘Wat is daar mis mee?’ snauwde Strange. ‘Heb *jij* nooit een vervelend voorgevoel?’

‘Zo af en toe...’

‘Als je te diep in het glaasje hebt gekeken zeker!’

‘Of wanneer ik van alles door elkaar heb gedronken, sir. U snapt wel wat ik bedoel: een paar biertjes en een fles wijn.’

‘Ja...’ knikte Strange. ‘Binnenkort hebben we vermoedelijk allebei zo’n vervelend voorgevoel, denk je ook niet? Na een paar pilsjes en een doosje aspirine.’

Hij deed de deur open en keek nog een keer naar het naamplaatje.

‘Misschien hoeven we dat uiteindelijk toch niet te laten veranderen, Morse.’

Verschenen titels van Colin Dexter:

Dwaalspoor

Signalement

De stilte rond Nicholas Quinn

Requiem

De doden van Jericho

Het raadsel van de derde mijl

Een kwestie van ontrouw

De Wolvercote-juwelen

Het Wytham-mysterie

De dochters van Kaïn

Eerste druk november 2024

Oorspronkelijke titel *The Daughters of Cain*

Oorspronkelijke uitgever Macmillan

Copyright © 1994 Colin Dexter

First published in 1994 by Macmillan, an imprint of Pan Macmillan, a division of Macmillan Publishers International Limited

The moral right of the author of this work has been asserted in accordance with the Copyright, Designs and Patents Act 1988

Copyright © 1995, 2024 voor deze uitgave Uitgeverij De Fontein, Utrecht

Vertaling Rika Vliet

Omslagontwerp De Weijer Design, Baarn

Omslagillustratie Shutterstock

Opmaak binnenwerk Crius Group

ISBN 978 90 261 7682 1

ISBN e-book 978 90 261 7683 8

ISBN luisterboek 978 90 261 7684 5

NUR 332

www.uitgeverijdefontein.nl

Uitgeverij De Fontein vindt het belangrijk om op milieuvriendelijke en verantwoorde wijze met natuurlijke bronnen om te gaan. Bij de productie van het papieren boek van deze titel is daarom gebruikgemaakt van papier waarvan het zeker is dat de productie niet tot bosvernietiging heeft geleid.

Niet alle personen in dit boek zijn door de auteur bedacht. Enige gelijkenis met bestaande – overleden of nog in leven zijnde – personen, anders dan die in het publieke domein thuishoren, berust op puur toeval.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden veeelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, elektronisch, door geluidsopname- of weergaveapparatuur, of op enige andere wijze, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Tekst- en datamining niet toegestaan.